

AF-2526

M.A. (Previous)
Term End Examination, 2017-18

SANSKRIT

Paper - II

व्याकरण, भाषाविज्ञान, पालि तथा प्राकृत

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 100
[Minimum Pass Marks : 36

नोट : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. (क) अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सुत्रयोः व्याख्या विधेया : 10
- (i) कर्तुरीप्सिततमं कर्म।
- (ii) गतिबुद्धि प्रत्यवसानार्थशब्दकर्मकर्मकाणामीण कर्ता सषौ।
- (iii) येनाङ्गविकारः।
- (iv) नमः स्वस्तिस्वाहास्वधाऽलं वषऽयोगाच्च।

(2)

(ख) सूत्रनिर्देशपूर्वकं कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः कार्या : 10

(i) ग्रामाद् आयाति

(ii) स्थाल्यां पचति

(iii) भक्ताय धारयति मोक्षं हरिः

(iv) मुक्तये हरिं भजति

2. भाषाविज्ञानस्य क्षेत्रं वर्णयत्। 20

अथवा

भाषाविज्ञानस्य अन्यैः ज्ञानविज्ञानैः सहसम्बन्धं वर्णयत्।

3. अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः टिप्पणीं विधेया : 20

(क) भाषा

(ख) विभाषा

(ग) राष्ट्रभाषा

(घ) बोली

4. (क) अधोलिखितेषु कावपि द्वयोः व्याख्येयौ : 15

(i) कायगुत्तो वचीगुत्तो आहारे उदरे यतो।

सच्चं करोमि निद्दानं सोरच्चं मे पमोचनं ॥

(3)

(ii) यावजीवं पि चे बालो पण्डितं
पयिरूपासति ।

न सो धम्मं विजानाति दब्बी सूपरसं
यथा ॥

(iii) अहो मे मानसं सिद्धं, सङ्कल्पो परिपूरितो ।
अदिन्नपूर्वं दानवरं अज्ज दस्सामि याचके ॥

(iv) पिट्ठितोक्कं निसेवेच्च, कुच्छिना च हुतासनं ।
सामिकं सब्बभावेन परलोकं अमोहकं ॥

(ख) उपयुक्तेषु कस्यचिदेकस्य संस्कृच्छाया लेख्याः । 5

5. (क) अधस्तनेषु कौचिद् द्वौ व्याख्येयौ : 15

(i) कुलरुवजादिबुद्धिसु तवसुदसीलेसु गारवं
किंचि ।

जो ण वि कुव्वदि समणो मददवधम्मं
इवे तस्स ॥

(ii) शहजे किलजे विणिन्दिए णहुदेकम्म
विवज्जणी अए ।

पशुमालणकम्मदालुणे, अणुकम्पामिदु एव्व
शोत्तिए ॥

(4)

(iii) मच्छाय कुम्मा य सरीसिवाय, मग्गू य
उट्टा दगरमवसाय ।

अट्ठाणमेयं कुसला वयन्ति, उदगेण जे
सिद्धिमुदाहरन्ति ॥

(iv) सीह-गय-वसह-मिय-पसु-मारूद-
सूरूवहि-मंदरिदुं-मणी ।

खिदि-उरगंबर-सरिसा, परम-पय-
विमग्गया साहू ॥

(ख) उपर्युक्ताषु कस्यचिदेकायाः संस्कृच्छाया लेख्या । 5